

TURISTIČKO TRŽIŠTE OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Mrvica Mađarac, Sandra; Gubić Kučan, Lana

Source / Izvornik: **10. MEĐUNARODNA KONFERENCIJA RAZVOJ JAVNE UPRAVE, 2020, 206 - 215**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:150:154435>

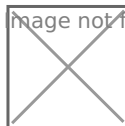
Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2020-12-03**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic Lavoslav Ružička Vukovar](#)

image not found or type unknown

TURISTIČKO TRŽIŠTE OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

TOURIST MARKET OF OSIJEK-BARANJA COUNTY

dr. sc. Sandra Mrvica Madarac, prof. v. š.
Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru
e-mail: smrvica@vevu.hr

Lana Gubić Kučan, dipl. oec.
Novocommerce International d.o.o.
e-mail: lanagu@gmail.com

Sažetak

Osječko-baranjska županija zbog svojih prirodnih, kulturno-povijesnih i geografskih obilježja, bogate gastronomske ponude te ponude kulturnih, sportskih i zabavnih manifestacija ima sve predispozicije za daljnji razvoj kontinentalnog turizma. Iako nije tradicionalno turističko tržište, ova županija radi bolje gospodarske razvijenosti te zadržavanja stanovništva u svojim ruralnim područjima svakako treba svoj razvoj usmjeriti i prema razvoju turizma. U Županijskoj razvojnoj strategiji Osječko-baranjske županije i u Master planu turizma Osječko-baranjske županije kao jedan od ciljeva razvoja županije se navodi i razvoj turizma u županiji jer resursi županije predstavljaju potencijal razvoja različitih selektivnih oblika turizma koje je potrebno dodatno valorizirati. Veliki turistički kapacitet predstavlja i jedinstvena ekološka oaza Kopački rit. U radu se analizira turističko tržište županije (dolasci i noćenja turista, smještajni kapaciteti prema vrstama objekata, dobna skupina turista), turistički resursi županije, ruralni turizam županije te ciljevi razvoja turizma prema Županijskoj razvojnoj strategiji i Master planu turizma Osječko-baranjske županije.

Ključne riječi: *Osječko-baranjska županija, turističko tržište, Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije, Master plan turizma Osječko-baranjske županije, turistički resursi.*

Abstract

Osijek-Baranja County, because of its natural, cultural-historical and geographical characteristics, rich gastronomic offer and offer of cultural, sports and entertainment events has all the potential for the further development of continental tourism. Even if this county has not been recognised as a traditional tourism market, because of the better economic development and retention of population in its rural areas, it should definitely steer its aims on its development and also towards tourism development. In the County's Development Strategy of the Osijek-Baranja County and in the tourism Master Plan of the Osijek-Baranja County, as one of the goals of the County's development is cited the development of tourism in the County, since the County's resources represent the potential for the development of various selective forms of tourism that need to be further evaluated. The great tourist capacity also represents a unique ecological oasis Kopački rit. In the paper are analysed the tourist market (tourist arrivals, number of overnight stays, accommodation capacities in accordance to the type of facilities,

age group of tourists), counties' tourists resources and the goals of the tourism development in line to the brought County Development Strategy and Tourism Master Plan of the Osijek-Baranja County.

Keywords: *Osijek-Baranja County, tourist market, County's Development Strategy of the Osijek-Baranja County, Tourism Master Plan of the Osijek-Baranja County, tourists resources.*

1. UVOD

Kao jedan od ciljeva razvoja turizma u Republici Hrvatskoj navodi se i razvoj kontinentalnog turizma. Osječko-baranjska županija zbog svojih brojnih turističkih resursa nastoji povećati svoju turističku ponudu i biti sastavni dio suvremenih turističkih tijekova razvijajući specifične oblike turizma. Osječko-baranjska županija posljednjih godina bilježi porast broja noćenja i broja dolazaka turista. U Županijskoj razvojnoj strategiji i Master planu turizma Osječko-baranjske županije promiče se razvoj turizma posebice u ruralnim područjima sa ciljem njihove revitalizacije. U županiji se održavaju i brojne kulturna, sportska, vjerska i zabavne manifestacije kroz cijelu godinu što pridonosi povećanju broja turista.

2. TURISTIČKI RESURSI OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Osječko-baranjska županija zbog svojih prirodnih, kulturno-povijesnih i geografskih obilježja te sa bogatom gastronomskom ponudom te ponudom kulturnih, sportskih i zabavnih manifestacija ima sve predispozicije za daljnji razvoj kontinentalnog turizma. Iako nije tradicionalno turističko tržište, ova županija radi bolje gospodarske razvijenosti te zadržavanja stanovništva u svojim ruralnim područjima svakako treba usmjeriti svoj razvoj i prema razvoju turizma. Povijest turizma na području Osječko-baranjske županije seže od 17. stoljeća kada su feudalna vlastelinstva na području županije bila domaćini elitnog turizma posebice u sezoni lova (beljsko vlastelinstvo obitelji Hasburg, valpovačko vlastelinstvo obitelji Pejačević, Biskupijsko vlastelinstvo u Đakovu i dr.) (Jukić, 2008). Brojni su resursi Osječko-baranjske županije koji se mogu valorizirati u turističke svrhe.

Grad Osijek kao administrativno središte županije obiluje brojnim kulturno-povijesnim spomenicima. Osječka Tvrđa sa Vodenim vratima i kipom Sv. Trojstva je posjećena od strane turista kao jedan od simbola grada Osijeka. Neke od znamenitosti i atrakcija grada Osijeka su: renesansno-barokna zgrada General-vojarne u Tvrđi, župna crkva Sv. Mihovila, crkva Uzvišenja Sv. Križa, gradske palače u Europskoj aveniji, kon-katedrala Sv. Petra i Pavla, kino Urania i kino Europa, viseći pješački most, secesijski zdenac, barokna crkva Sv. Jakova Apostola, Trg dr. Ante Starčevića, Trg Slobode, župna crkva Preslavna imena Marijina, Trg bana Josipa Jelačića, "kompa" skela, zoološki vrt, mlin - vodenica na Dravi, Perivoj kralja Tomislava, Sakuntala park, Rondel velikana, spomenik crvenom fići...

Brojne su sportske, zabavne i kulturne manifestacije u gradu Osijeku koje su postale tradicionalne (Pannonian Challenge, Osječko ljeto mladih, Osječko ljeto kulture, Večer vina i umjetnosti, Osječki sajam antikviteta, Antunovo u Tvrđi, ReArt festival, Osijek Air show, Advent u Osijeku, Ferivi polumaraton, Tour de Slavonija, Svjetski kup u gimnastici...) i privlače veliki broj posjetitelja i sudionika iz Hrvatske i inozemstva.

Grad Đakovo pruža turistima kulturne i povijesne znamenitosti, a zaštićeni spomenici kulture na području grada Đakova su: Katedrala Sv. Petra, Biskupski dvor, Crkva Svih Svetih, Crkva preobraženja Gospodnjeg (Piškorevci), 4 kasnobarokne kanoničke kurije, Secesijska zgrada Bogoslovnog sjemeništa, Zgrada gradske uprave, Spomenik Ivi Loli Ribaru, Katedralne orgulje, a zaštićeni spomenik parkovne arhitekture u gradu Đakovu je Strossmayerov perivoj (Turistička zajednica grada Đakova, 2020). Od značajnih manifestacija u gradu Đakovu ističu se: Đakovački vezovi, Đakovo Expo – zlatne ruke, Ivanjski kresovi, Strossmayerovi dani, Đakovačko ljeto, Jabučni dani, Smotra povijesnih i građanskih plesova i starogradskih pjesama Hrvatske, Đakovački bušari, Dionizijev festival. Ergela u Đakovu spada u najstarije ergele u Europi i svjedoči o dugoj tradiciji uzgoja konja na ovom području.

Kulturni resursi grada Našica su: dvorac obitelji Pejačević, crkva Sv. Antuna padovanskog i Zavičajni muzej Našice. Dvorac Mailáth i Prandau sa perivojem u Donjem Miholjcu predstavljaju primjere dvoraca izgrađenih u lovačkom stilu što potvrđuje tradiciju lova na ovom području. Valpovački dvorac Prandau-Normann s perivojem koji je proglašen je hortikulturnim spomenikom prirodne i vrtne arhitekture (Turistička zajednica grada Valpova, 2020) predstavlja vrijedan turistički resurs grada Valpova. Barokna župna crkva posvećena Bezgrešnom začecu Blažene Djevice Marije u Valpovu izgrađena u baroknom stilu; dvorska kapela Sv. Trojstva sa orguljama je najstarija crkva u Valpovu; kapela Sv. Roka sa kasnobaroknim obilježjima; kapela Uzvišenja Sv. Križa sa stilskim obilježjima neobaroka i neogotike; križni put na valpovačkom groblju; kapelica Gospe Lurdske predstavljaju značajnu sakralnu arhitekturu grada Valpova. Palača Gutmann u gradu Belišću spada u najveća arhitektonska ostvarenja nastalih početkom 20 stoljeća, registrirana je kao spomenik kulture A-kategorije, a izgrađena je u secesijskom stilu (Turistička zajednica grada Belišća, 2020). Željezničarske kuće u Belišću dio su skupine sačuvanih starih kuća, tzv. Gutmannove kolonije i pripadaju industrijskoj arhitekturi. Zelene kuće su sačuvane i imaju svojstvo kulturnog dobra.

Jedan od značajnijih prirodnih resursa u županiji je Kopački rit. Park prirode Kopački rit jedno je od najočuvanijih poplavnih područja u Europi. Karakterizira ga iznimna ljepota krajobraza i jedinstvena biološka raznolikost. Park prirode obuhvaća ukupno 231 km², a na površini od 71 km² nalazi se posebni zoološki rezervat zbog bogatstva životinjskog svijeta. Od 1967. godine Kopački rit je zaštićena prirodna baština priznata u međunarodnim okvirima. 1986. godine uvršten je na Popis važnih ornitoloških područja Europe (IBA), a 1993. godine na Popis vlažnih staništa od međunarodnoga značenja u skladu s Ramsarskom konvencijom. Ujedno je i iznimno važan dio hrvatsko-mađarskoga prekograničnog Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav, koji je 2012. godine proglasio UNESCO (Kopački rit, 2019).

Na području Kopačkog rita je do sada zabilježena 291 vrsta ptica od kojih se 140 redovito ili povremeno gnijezdi u ritu. U pojedinim mjesecima, ovisno o sezoni može se vidjeti 50 do 90 vrsta ptica, a najviše ih je u svibnju i listopadu tijekom proljetne i jesenske seobe. U tri sata promatranja moguće je vidjeti najmanje dvadesetak vrsta, a najviše zabilježeno vrsta u jednom danu je 93. (Springer, 2003:135). Navedeni podaci ukazuju na mogućnost razvoja turizma promatranja ptica (birdwatching, birding).

Zbog prirodnih i kulturnih resursa u Osječko-baranjskoj županiji se razvija i ruralni turizam. Ruralni turizam – seoski turizam, zeleni turizam (eng. Rural tourism, njem. Urlaub auf dem

Bauernhof, Dorftourismus), je oblik turizma koji podrazumijeva povremeni boravak turista u seoskoj sredini koja turistima, osim čistog zraka i prirodnog ambijenta, pruža različite mogućnosti aktivnog sudjelovanja u životu i radu u seoskom gospodarstvu (npr. berba grožđa i voća, skupljanje sijena, timarenje goveda i sl.), ali i sudjelovanje u blagdanskim i prigodnim svečanostima, pokladnim običajima i drugim manifestacijama (Vukonić, Čavlek, 2001). Ruralni turizam prema definiciji Vijeća Europe iz 1986. godine je oblik turizma koji obuhvaća sve aktivnosti u ruralnom području, a ne samo one aktivnosti koje bi se mogle odrediti kao farmerski turizam ili agroturizam.

U Strategiji razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine razvoj turizma na kontinentalnim područjima Republike Hrvatske se nalazi kao jedan od proizvoda sa izraženom perspektivom razvoja (Vlada RH, 2013).

U okviru ruralnog turizma na području ove županije je moguć razvoj nekih specifičnih oblika turizma: lovni, ribolovni, agroturizam, izletnički, cikloturizam, enofilski, turizam promatranja ptica. Brojni su turistički potencijali ruralnog područja Osječko-baranjske županije; Bizovačke toplice, Kopački rit, vinske ceste, etno-selo Karanac, Eko-centar Zlatna greda, Muzej Čaplja u Kopačevu, baranjske pustare Sokolovac, Jasenovac i Mirkovac, Svetište Gospe od Utočišta u Aljmašu, dvorac u Bilju, dvorac u Dardi, dvorac u Tikvešu, dvorac u Kneževu, Šokačka kuća u Topolju, adventistička crkva u Dardi, adventistička crkva u Dražu, adventistička crkva u Lugu, crkva Sv. Petra i Pavla u Topolju, vinoteka i zavičajni muzej u Zmajevcu, spomenik u Batini te mnogi drugi.

Brojne su kulturne, sportske i zabavne manifestacije na ruralnom području Osječko-baranjske županije: Olimpijada starih športova u Brođancima, adventska događanja, fišijade, Martinje, susreti planinara, Festival Frankovke u Feričancima, Vinski maraton u Zmajevcu, Baranjski Ferivi polumaraton, Ribarski dani u Kopačevu, Hrvatski festival biciklističke rekreacije, Jesen u Baranji, Wine-Bike tour, Baranjski bečarac u Dražu, Dani Milutina Milankovića u Dalju, Vinkovo u Baranji, Božićni sajam u Zmajevcu, Advent u Bilju, Paprikafest u Lugu, Kiparska kolonija u Ernestinovu, Dunav art festival i mnogi drugi. U Kopačevu se snimao film Duga mračna noć, a prizorišta iz filma su još uvijek autentična i turistima otkrivaju duh nekoć stare Slavonije i Baranje.

3. PONUDA I POTRAŽNJA NA TURISTIČKOM TRŽIŠTU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

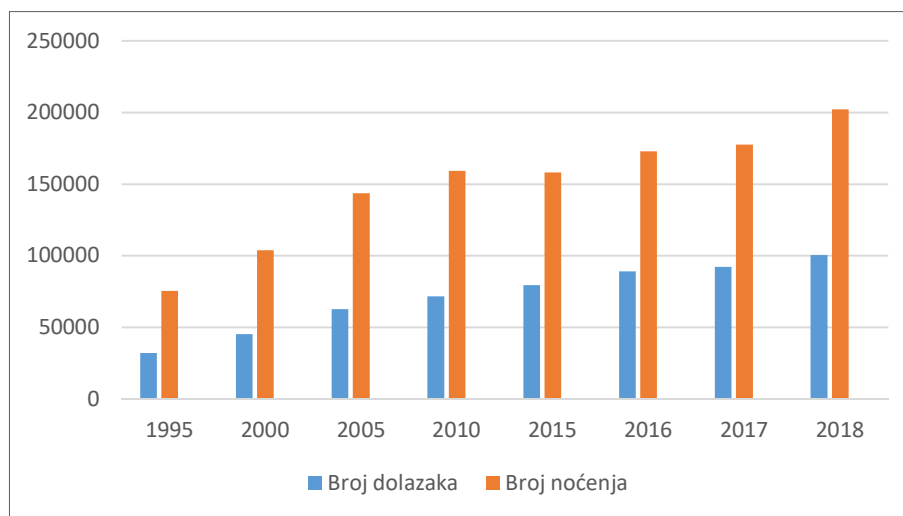
Nositelji razvoja turizma na području županije su gradovi: Osijek, Đakovo, Našice, Beli Manastir, Donji Miholjac, Valpovo i Belišće te općine Bilje, Kneževi Vinogradi, Draž, Erdut i Bizovac. Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine Osječko-baranjska županija ima 305 032 stanovnika (Državni zavod za statistiku, 2020). Sustav upravljanja turizmom Osječko-baranjske županije djeluje kroz županijsku turističku zajednicu, jednu turističku zajednicu područja Baranja i 10 turističkih zajednica općina i gradova. Iz Tablice 1. se vidi broj dolazaka i noćenja turista u Osječko-baranjsku županiju od 1995.-2018. godine.

Tablica 1. Dolasci i noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima u Osječko-baranjsku županiju od 1995.-2018. godine (izvor: Državni zavod za statistiku, Turizam – pregled po županijama, 2019.)

Godina	Broj dolazaka turista	Broj noćenja
1995.	32 159	75 390
2000.	45 322	103 920
2005.	62 651	143 774
2010.	71 749	159 261
2015.	79 588	158 226
2016.	89 060	172 945
2017.	92 239	177 677
2018.	100 415	202 287

Broj dolazaka i noćenja turista se svake godine povećava; 2018. godine je bilo 8,86 % više nego prethodne godine.

Graf 1. Dolasci i noćenja turista u komercijalnim smještajnim objektima u Osječko-baranjsku županiju od 1995.-2018. godine (izvor: izrada autorica prema Državni zavod za statistiku, Turizam – pregled po županijama, 2019.)

Dolasci turista u Osječko-baranjsku županiju 2017. godine čine 0,53% od ukupnog broja dolazaka turista u Republiku Hrvatsku (17 430 580 dolazaka turista 2017. godine), a 2000. godine 0,68% od ukupnog broja turista u Republiku Hrvatsku (6 619 684 dolazak turista 2000. godine). Iz Tablice 2. se vidi broj dolazaka stranih turista 2005., 2010., 2015., 2016. i 2017. godine u Osječko-baranjsku županiju.

Tablica 2. Dolasci stranih turista u Osječko-baranjsku županiju (izvor: Državni zavod za statistiku, Turizam – pregled po županijama, 2019.)

Godina	Ukupno	Strani turisti
2005.	62 651	14 868
2010.	71 749	19 512
2015.	79 588	27 851
2016.	89 060	31 363
2017.	92 239	34 758

Od ukupnog broja turista 2017. godine strani turisti čine 37,6 % dolazaka u Osječko-baranjsku županiju; 2005. godine strani turisti čine 23,7% dolazaka; 2010. godine strani turisti čine 27,2% dolazaka; 2015. godine strani turisti čine 34,9% dolazaka, a 2016. godine 35,2% od ukupnog broja dolazaka turista. Iz navedenih podataka je vidljivo kako se broj stranih turista u ukupnom broju dolazaka turista u Osječko-baranjsku županiju povećava; 2017. godine je veći za 14,3% u odnosu na 2005. godinu u odnosu na ukupan broj turista navedene godine.

Iz Tablice 3. se vidi broj dolazaka i noćenja turista po mjesecima u 2018. godini u Osječko-baranjskoj županiji.

Tablica 3. Broj dolazaka i noćenja turista po mjesecima u 2018. godini (izvor: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, 2019.)

Mjesec u godini	Broj noćenja	Broj dolazaka
siječanj	10.870	5.073
veljača	11.394	5.277
ožujak	13.474	6.778
travanj	16.771	8.949
svibanj	20.355	10.740
lipanj	18.249	9.416
srpanj	17.475	8.078
kolovoz	17.881	7.924
rujan	21.549	11.224
listopad	21.861	10.857
studeni	18.876	9.572
prosinac	13.532	6.527
UKUPNO	202.287	100.415

Iz Tablice 3. se vidi kako se broj dolazaka i noćenja turista u 2018. godini najviše ostvaruje u mjesecima: rujnu, listopadu, svibnju i studenom što ukazuje na najveći broj dolazaka turista u proljeće i jesen. Sukladno tome, turistička ponuda bi se prilagoditi i ostalim mjesecima u godini npr. novogodišnjih blagdana kako bi se povećao broj turista i u ostalim periodima godine.

Iz Tablice 4. se vide smještajni kapaciteti Osječko-baranjske županije prema vrstama objekata 2018. godine.

Tablica 4. Smještajni kapaciteti županije prema vrstama objekata 2018. godine
(izvor: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, 2019.)

Objekt Vrsta objekta	Objekti	Sobe	Kreveti	Noćenja	Dolasci
Hoteli	18	714	1.311	108.847	59.546
OPG/seljačko domaćinstvo	62	159	348	12.650	6.316
Apartmani u domaćinstvu	213	392	936	40.343	16.211
Kampovi	2		77	1.940	1.363
Ostalo	121	879	2.033	38.507	16.979
UKUPNO	416		4.705	202.287	100.415

Najveći broj smještajnih kapaciteta u Osječko-baranjskoj županiji čine apartmani u domaćinstvu (51%); hoteli 4,3%, OPG/seljačko gospodarstvo 15%, kampovi 0,5% te ostali smještajni kapaciteti 29% od ukupnog broja smještajnih kapaciteta. Broj kreveta je najveći u hotelima (28% od ukupnog broja kreveta), a također i broj dolazaka turista (59% od ukupnog broja dolazaka) te broj noćenja (54% od ukupnog broja noćenja). Dolasci u OPG/seljačko domaćinstvo čine 6,3%, a noćenja 6,2% od ukupnog broja noćenja u 2018. godini.

Iz Tablice 5. se vidi broj dolazaka i noćenja turista prema dobi u 2018. godini u Osječko-baranjskoj županiji.

Tablica 5. Broj dolazaka i noćenja turista u županiji prema dobi 2018. godine
(izvor: Turistička zajednica Osječko-baranjske županije, 2019.)

Dob turista	Broj noćenja	Broj dolazaka
od 0-5	1.330	647
od 6-11	3.174	1.629
od 12-17	8.189	3.190
od 18-24	18.626	7.243
od 25-34	41.618	20.876
od 35-44	46.759	24.679
od 45-54	38.417	20.044
od 55-64	26.920	13.709
od 65-120	17.254	8.398
UKUPNO	202.287	100.415

Najveći broj dolazaka turista u 2018. godini pripada dobnoj skupini 35-44 godine (25% od ukupnog broja dolazaka); dobnoj skupini 25-34 godine (21%) te dobnoj skupini 45-54 godine (20%).

4. CILJEVI RAZVOJA TURIZMA PREMA ŽUPANIJSKOJ RAZVOJNOJ STRATEGIJI I MASTER PLANU TURIZMA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Jedan od ciljeva razvoja županije u Županijskoj razvojnoj strategiji Osječko-baranjske županije do 2020. godine je i razvoj kontinentalnog turizma u županiji kroz različite specifične oblike turizma: rekreativni, seoski, lovni, ribolovni, cikloturizam, vinski i gastro turizam, vjerski turizam, poslovni turizam. U strategiji se navodi kako su za daljnji razvoj turizma u županiji važne investicije Parka prirode Kopački rit te turističko - vinske ceste iz četiri vinogorja (Erdutsko, Baranjsko, Đakovačko, Feričanačko – našičko) koje još nisu dosegle svoj puni kapacitet zbog nedovoljne poduzetničke aktivnosti. Bizovačke toplice predstavljaju osnovu razvoja zdravstvenog turizma u županiji, a cikloturizam bilježi rast jer kroz Osječko-baranjsku županiju prolaze tri međunarodne biciklističke rute (Županijska razvojna agencija Osječko-baranjske županije, 2019). „U koncipiranju kvalitetne turističke ponude važne su uloga i suradnja ključnih dionika koji djeluju u Osječko-baranjskoj županiji, a to su prije svega turističke zajednice, lokalne vlasti, različite neprofitne udruge koje se bave kulturom, umjetnosti, baštinom i poslovni subjekti“ (Županijska razvojna agencija Osječko-baranjske županije, 2019:54).

Projekt izrade Master plana turizma Osječko-baranjske županije „je naručen kao rezultat shvaćanja nužnosti da se turizam Županije na profesionalan način objektivizira i postavi dugoročni plan razvoja s jasno identificiranim željama i aspiracijama koje uključuju ne samo javni sektor već i očekivanja privatnog sektora“ (Osječko-baranjska županija, 2016:9). Iz Tablice 6. se vidi SWOT analiza razvoja turizma u Osječko-baranjskoj županiji.

Tablica 6. SWOT analiza razvoja turizma u Osječko-baranjskoj županiji
(izvor: Osječko-baranjska županija, 2016:91)

<p>SNAGE</p> <p>Pogranični i podunavski položaj Dvije velike plovne rijeke Ambicije i mogućnosti postojećih gospodarskih subjekata Kvaliteta i dostupnost zemljišta Otvorenost i kozmopolitizam stanovnika Kvaliteta pojedinih elemenata ponude (smještaj, ruralni objekti, vino i gastronomija)</p>	<p>PRILIKE</p> <p>Orijentacija i politike EU koji favoriziraju ovakve razvojne potrebe Tržišni trendovi u razvoju proizvoda (ture, kružna putovanja Dunavom) i starenju putujuće populacije Povezivanje sa susjednim Županijama Brending i modernizacija turističkog marketinga</p>
<p>SLABOSTI</p> <p>Izraziti depopulacijski trendovi Vrlo malo turističke infra i supra strukture Malo smještajnih kapaciteta Manjkavi ljudski resursi u turizmu (kvantitativno i kvalitativno) Uređenost urbanih i ruralnih predjela Kapacitet sustava upravljanja marketinga u turizmu</p>	<p>PRIJETNJE</p> <p>Orijentacija na modele agrarnog razvoja u suprotnosti sa razvojem turizma više dodane vrijednosti Nedjelovanje u smjeru zaustavljanja odljeva stanovništva i to u kratkom roku Održavanje statusa quo (letargija) u čekanju novog administrativnog ustroja RH Dalje ekonomsko propadanje</p>

Budući da su snage izjednačene sa slabostima, a prilike sa prijetnjama podržavaju se strategije održavanja i rasta razvoja turizma u Osječko-baranjskoj županiji.

Prema Master planu turizma razvojna načela turizma u Osječko-baranjskoj županiji su: sinergijski razvoj poljoprivrede i turizma po uzoru na vodeće europske kontinentalne regije, orijentacija na agrikulturu više dodane vrijednosti, očuvanje autohtonih vrijednosti u prostoru, gastronomiji i načinu života, brza i inteligentna urbana turistifikacija Osijeka kao „huba” regije, turistička diferencijacija urbanih središta, aktivacija obala rijeka u svrhu rekreacije, novih inteligentnih projekata turistifikacije i življenja, brendiranje, uvođenje regionalnih oznaka kvalitete i zaštita ključnih prehrambenih proizvoda, regionalno upravljanje osposobiti u kratkom roku - razvoj proizvoda, promjena paradigme turističkog marketinga – snažan fokus na online i multimediju, intenzivna interne i eksterne suradnja (Osječko-baranjska županija, 2016). Prema razvojnim načelima turizma u Osječko-baranjskoj županiji, ruralni turizam je jedna od smjernica razvoja te se promiče orijentacija na agrikulturu više dodane vrijednosti, sinergijski razvoj poljoprivrede i turizma po uzoru na vodeće europske kontinentalne regije te očuvanje autohtonih vrijednosti u prostoru gastronomiji i načinu života (Osječko-baranjska županija, 2016.). Kao tržišni segment turizma ove županije navodi se generacija Y i Z, obitelji s djecom te parovi (što odgovara podacima iz Tablice 5.).

U Strategiji razvoja grada Osijeka od industrijskog do inteligentnog grada 2014.-2020. koju je usvojilo Gradsko vijeće grada Osijeka kao neki od ciljeva razvoja grada su navedeni organizacija turističkih atrakcija za mlade turiste te vizija razvoja grada kao atraktivnog grada za življenje i grada mladih (Gradsko vijeće grada Osijeka, 2015).

5. ZAKLJUČAK

Zbog bogatstva turističkih resursa u Osječko-baranjskoj županiji moguć je razvoj više različitih specifičnih oblika turizma: lovnog, ribolovnog, vjerskog, zdravstvenog, cikloturizma, ruralnog turizma, turizma promatranja ptica, događajnog, enološkog, kulturnog. Županija posljednjih godina bilježi porast broja noćenja i dolazaka turista, ali i manjak smještajnih kapaciteta i manjkavih ljudskih kapaciteta u turizmu. U Strategiji razvoja županije i Master planu turizma županije predviđen je i razvoj turizma kao perspektivnog područja rada i djelovanja na ovim prostorima te se navode područja djelovanja i razvoja. Sinergijskim djelovanjem turističkih zajednica, poduzetnika, lokalnih vlasti i organizacija civilnog društva turizam u županiji bi se razvijao i dalje. Po uzoru na Austriju i Italiju Osječko-baranjska županija bi slijedeći tržišne trendove u turizmu, iskoristavajući potencijale Europskih fondova te poboljšanim sustavom upravljanja marketinga u turizmu mogla postati konkurentsko tržište kontinentalnog turizma.

LITERATURA

1. Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011., www.dzs.hr, učitano 14.05.2020.
2. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr, Turizam – pregled po županijama, učitano 25.05.2020.
3. Gradsko vijeće grada Osijeka (2015), Strategija razvoja grada Osijeka od industrijskog do inteligentnog grada od 2014-2020. godine, Osijek.

4. Jukić, Z. (2008), Turizam na području Osječko-baranjske županije-povijesni pregled, Osijek: Državni arhiv u Osijeku.
5. Kopački rit, <https://pp-kopacki-rit.hr/ribolov-2/>, učitano 23.07.2019.
6. Osječko-baranjska županija (2016), Master plan turizma Osječko-baranjske županije, Osijek.
7. Springer, P., O. (2003), Kopački rit park prirode – Ekološki turistički vodič, Zagreb: Barbat.
8. Turistička zajednica grada Belišća, <https://www.tzbelisce.net/povijesne-znamenitosti/>, učitano 17.05.2020.
9. Turistička zajednica grada Đakova, <https://www.tzdjakovo.eu/index.php/hr/znamenitosti/o-znamenitostima>, učitano 16.05.2020.
10. Turistička zajednica grada Valpova, <http://tz.valpovo.hr/dvorac-i-perivoj-valpovo/>, učitano 16.05.2020.
11. Turistička zajednica Osječko-baranjske županije (2019), Izvješće za 2018. godinu, Osijek.
12. Vlada Republike Hrvatske (2013), Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine, Ministarstvo turizma, <https://mint.gov.hr/istaknute-teme/strategija-razvoja-turizma-11411/11411>, učitano 12.08.2019.
13. Vukonić, B., Čavlek, N. (2001), Rječnik turizma, Zagreb: Masmedia.
14. Županijska razvojna agencija Osječko-baranjske županije (2019), Županijska razvojna strategija Osječko-baranjske županije do 2020. godine, Osijek: Osječko-baranjska županija, Upravni odjel za investicije, razvojne projekte i fondove Europske unije.